

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

..... APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:		Manuscrisele se adresează redacției „Foaia Diecezană“ iar banii de prenumăra- țiune și inserțiuni administrației „Tipo- grafia și Librăria diecezană“ în Caransebeș	Prețul inserțiunilor:	
Pe un an	50 Lei		Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edict etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 30 Lei, până la 200 de cuvinte 45 Lei, de aci în sus 60 Lei	
Pe jumătate de an	25 „			
Pe un pătrar de an	12 1/2 „			
Un număr	1 Leu.			

CUVÂNTAREA

**Prea Sfinției Sale Dr. Iosif Tr. Badescu la deschi-
derea sinodului eparhial.**

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Christos a înviat!

• *Domnilor Deputați!*

După ce am sărbătorit Luminata sărbătoare a Paștilor ne-am adunat astăzi să sărbătorim o sărbătoare familiară. Cu câtă bucurie se adună membrii reslețiți ai unei numeroase familii la ocaziuni date, îmbrățișându-se cu dragoste frățască unii pe alții, întărindu-se unii pe alții în dragoste reciprocă și față de capul familiei, și comunicându-și unul altuia experiențele vieții, luminându-se unul pe altul în chestiunile lor familiare și de interes particular!

Această icoană îmi stă înaintea ochilor, când vă văd, Domnilor Deputați, reprezentanții membrilor bisericii noastre eparhiale din toate părțile, adunați aici în centrul eparhiei noastre. E o sărbătoare familiară, ce o sărbătorim astăzi, când ni-a dat bunul Dumnezeu ca să ne revădem după un curs de un an de zile, îmbrățișându-ne cu dragoste frățască pe lângă creștinăsalutare: Christos a înviat! Ați venit, Domnilor Deputați, ca să luați orientare asupra afacerilor noastre bisericesti, școlare și fundamentale și apoi cu experiențele și luminile Dvoastre să dați soluțiunile așteptate pentru promovarea acestor afaceri având înaintea ochilor nostri în-

tărirea credinței strămoșești și preamărirea lui Dumnezeu.

Biserica așteaptă dela toți credincioșii ei, cel mai larg sprijin întru nisuițele ei de a ține pe toți stânși la sinul ei de mamă iubitoare, asigurându-le astfel fericirea și mântuirea sufletească. Căci vedeți, trăim timpuri de libertate și de emulațiune, de propagandă pe toate tere-nurile. Intre diferitele emulațiuni și propagande, sunt și propagande vrăjmașe bisericii noastre strămoșești, căutând să infiltreze în sufletul credincioșilor sămânța înstrăinării de biserică, să introducă în mintea lor învățături străine, prin cari apoi nu numai să-i înstrăineze de biserică, de legea strămoșească, ci să-i înstrăineze și de neamul nostru, românesc. Dovadă, că unde au străbătut curentele acestea contrare bisericii, acolo a început și abandonarea datinilor și îmbrăcăminte distincte românești.

Pentru ca să se poată împedeca activitatea distructivă a contrarilor, trebuie — după părerea mea — să observăm disciplina bisericască și trebuie, ca intelectualii nostri și în special membrii corporațiunilor noastre bisericesti să dea mână de ajutor clerului făcându-se înșiși propagatori ai dragostei frățești și ai dragostei față de biserică.

Totdeauna s'a accentuat, cu deosebire de

un timp încoace, că timpurile sunt grele și obstaculele multe. Dară e foarte natural, ca să fie timpuri grele și obstacule multe. Căci-biserica, ca instituțiune dumnezeiască se află în vârtejul lumii, cu toate frământările și pasiunile acesteia. Ea e biserică militantă, și ca una, carea trebuie să înfăptuiască împărăția lui Dumnezeu, trebuie să-i stea în față frământările și pasiunile lumești. E o corabie pe valurile mării cu cari trebuie să lupte. Și cu cât greutățile sum mai mari, cu cât valurile mai amenințătoare, cu atâta este mai mare meritul luptătorilor pentru binele bisericii și cu atât mai mare e prestigiul bisericii față de ceice o îndușmănesc.

Dară eu socotesc, că nu greutățile și obstaculele de dinafară sunt cele mai primejdioase. Primejdioși ar fi pentru prosperarea bisericii inamicii dinlăuntru, din sinul ei, dacă s'ar arăta. Înțeleg tulburarea păcei interne prin deosebite neînțelegeri. Cele externe pot să fie și binefăcătoare, căci unesc toate forțele interne ale bisericii, prin ce se dă o pulsație puternică, viaie, vieții bisericești. Dragostea față de biserică strânge în un mănunchiu indisolubil pe fiii bisericii, pe păstori și păstoriți. Dovadă sunt prigonirile, la cari a fost expusă biserică lui Christos din partea puterilor lumești pe timpul persecuțiunilor, apoi atacurile din partea eresurilor diferite, din cari ea s'a înălțat cu tot mai multă strălucire.

De aceea, deși mă întristează faptul, că au stăbătit în rândurile credincioșilor noștri idei străine de sufletul și inima lor românească, și unii, ademeniți, s'au abătut dela dreapta credință, totuși am nădejdea, că aplicându-se disciplina bisericească, cultivând simțul religios și moral al poporului și primind clerul tot sprijinul din partea celor chemați, intelectuali și membri ai corporațiunilor noastre bisericești, nu vor prinde rădăcini curentele antireligioase și antibisericești în poporul nostru treaz la minte și curat la suflet.

Pe baza organismului nostru constituțional am progresat până acuma pe toate terenele, cu atât mai mult vom progresa și prospera de acum înainte, când nu mai suntem sclavi și dușmăniți pe pământul nostru strămoșesc, ci suntem stăpâni în casa și moșia noastră, grație binecuvântării lui Dumnezeu revărsate asupra neamului nostru și a jertfei sutelor de mii de viteji, întru vecinică pomenire, cari și-au vărsat sângele pentru patrie și tron, pentru neamul lor iubit.

Se cere numai, ca se fim conduși de adevărată înțelepciune, carea în legătură cu dragostea frățească, ce trebuie să domnească în biserică, să să clădească, tot mai mult și tot mai puternic edificiul bisericii noastre naționale, carea acum,

după cum bine știți, a primit caracterul de dominantă, caracter, pe care și până acuma îl aveă biserică noastră în vechiul regat, în România liberă, și acest caracter ne impune o îndoită îndatorire de a ne forță toate puterile pentru binele și înaintarea sfintei noastre biserici.

Nu mă îndoesc, Domnilor Deputați, de dragostea și înțelepciunea Dvoastre, de carea sinoadele noastre eparhiale totdeauna au dat dovadă. Și sunt convins, că chestiunile ce vi-se vor pune înainte prin diferitele rapoarte ale Consistorului nostru, vor afla cea mai obiectivă judecare și astfel cu luminele Dvoastre veți da tuturor afacerilor cele mai bune soluțiuni.

Cu acestea, și implorând și aici binecuvântarea lui Dumnezeu asupra Dvoastră și asupra lucrărilor sinodale, declar sesiunea a treia a actualului period de trei ani, și respective sinodul de deschis.

Sinodul eparhial

al diecezei ortodoxe române a Caransebeșului, periodul XIX, sesiunea III, convocat la Caransebeș pe Dumineca Tomii, 2/15 Aprilie 1923:

ȘEDINȚA I.

ținută Duminecă în 2/15 Aprilie 1923 la orele 12^{1/2}, din zi.

Președinte: P. S. Sa Domnul Episcop diecezan **Dr. Iosif Tr. Badescu.**

Notar: **Dr. Cornel Cornean.**

1. Sinodul eparhial e convocat prin literile arhieresti ddto 16/29 Martie 1923 Nr. 59 Pres. ex 1923 alaturate la acest protocol sub **A**).

2. Se începe cu sf. liturghie împreună cu chemarea Duhului Sfânt, celebrată în biserică catedrală de aici și cu ținerea parastasului pentru în Domnul fericirii: Arhiepiscop și Mitropolit Andreiu, episcopii Ioan și Nicolae, mecenatii Emanuil Gozdsu, Ioan și Maria Trandafil, binefăcătorii Petru Borlovan, Dimitrie Hățiegan, Dimitrie Peța, Dimitrie Miculescu, Costa Tismăniariu, Elisaveta Peța, Trăilă Stroescu, Dimitrie Brumariu, Mihail Trapșa, Iancu Temeș, Ioan și Sofia Doboșan, Ilie și Maria Curescu.

3. După terminarea slujbei dumnezeiești deputații sinodali se adună în sala primăriei orașănești și prin o deputațiune compusă din deputații: Dr. Gheorghe Popoviciu, Traian Oprea, Dr. Demetriu Galiciu, Dr. Victor Mercea și Gavrilă Mihailov invită pe prea Sfinția Sa Domnul Episcop diecezan, ca să binevoiească a deschide și a conduce ședințele Sinodului.

4. Prea Sfinția Sa sosind în sala ședințelor cu cuvântarea alăturată sub **B**) deschide Sinodul.

5. La apelul nominal răspund 37 deputați și astfel Sinodul se declară capabil de a-și începe lucrările.

6. Prea Sfinția Sa parentează în cuvinte bineșimțite trecerea la cele vecinice a profesorului de cântare și tipic dela Institutul nostru teologic și pedagogic protopresbiterul Gheorghe Petrescu, a deputatului sinodal, parohul Dr. Ioan Sîrbu și a fostului fisc și defensor matrimonial Dr. Stefan Petroviciu. Sinodul ia cu adânci regrete act despre trecerea la cele eterne a acestor trei valoroși fii ai bisericei noastre și le eternizează amintirea în protocolul ședinței de față exprimându-și durerea prin sculare și cu cuvintele Dumnezeu să-i ierte.

7. Se prezentează următoarele acte:

a) Raportul general al Consistorului diecezan ddo 30 Martie 1923 Nr. 1389 B ca senat bisericesc pe anul 1922.

b) Rugarea lui Stefan Malița și cons. din Satul-nou, ca preotul Mihuți Jigorea se rămână și pe mai departe în Satul-nou.

Se predau comisiunii bisericești.

c) Raportul general al Consistorului diecezan ca senat școlar ddo 1 Aprilie 1923 Nr. 1533 Șc. pe a. 1922.

Se predă comisiunii școlare.

d) Raportul general al Consistorului diecezan ca senat epitropesc ddo 29 Martie 1923 Nr. 928 E pe a. 1922.

e) Raportul Consistorului diecezan ddo 29 Martie 1923 Nr. 930 E, cu care se înaintează proiectul de buget pe a. 1924.

f) Raportul Consistorului diecezan ddo 29 Martie 1923 Nr. 931 E, cu care se înaintează socoșile fondurilor și fundațiilor diecezane pe a. 1922.

g) Raportul Consistorului diecezan ddo 29 Martie 1923 Nr. 929 E despre încassarea competențelor diecezane în a. 1922.

h) Raportul Consistorului diecezan ddo 29 Martie 1923 Nr. 1867 E ex 1922 în cauza vânzării intravilanelor, supraedificatelor și pădurilor din Visag.

i) Raportul Consistorului diecezan ddo 31 Martie 1923 Nr. 1439 E în cauza cererei profesorului Dr. Dimitrie Cioloca privitoare la o parte din grădina fostă a văduvei Maria Curescu.

j) Raportul Consistorului diecezan ddo 29 Martie 1923 Nr. 932 E, cu care se înaintează bilanțul Tipografiei și Bibliotecii diecezane pe a. 1922.

Se predau comisiunii financiare.

8. Deputații sinodali Dr. Alexandru Popoviciu, Dr. Ilie Grosșianu, Dr. Aurel Oprea, Dr. Ioan Jianu, Dr. Petru Iștfan, Dr. Dimitrie Cioloca și Dr. Ion Nedelcu cer con-

cediu pe întreagă durată a sesiunii prezente, iar deputații Dr. Virgil Nemoian și Dr. Ioan Stoian pe 2 zile.

Concediile cerute se acordă.

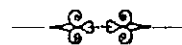
Anunțându-se ședința proximă pe Luni în 3/16 Aprilie 1922, orele 11 a. m., ședința primă se închide.

Episcopul diecezan:

Dr. Iosif Tr. Badescu.

Dr. Cornel Cornean

notar.

Primii gramatici români bănățeni.

B.

Gramatica Loga, Buda 1822.

(Continuare)

III

Indată în anul următor, după ce paraponisitul Petru Maior își dăduse oșbtescul sfârșit, vede lumina zilei opera lui Loga. Titlul cărții e:

„*Gramatica românească* pentru îndreptarea tinerilor acum întâia oară lucrată prin *Constantin Diaconovici Loga*; al școalelor preparande românești din Arad profesor, la Buda, în crăiasca tipografie a universtății Ungariei 1822“.

Disciplina gramaticii, la autorul din vorbă, are definițiunea: „Acea învățătură, care ne învață bine a ceti, drept a scrie și vorbi după firea limbii“.

Tot materialul e împărțit în 5 secțiuni.

I. „*Ortoepia* (grăirea dreaptă), carca ne învață a cunoaște literile, drept a le răspunde, în silabe a le aduna și cuvintele de aci întocmite după reguli a le ceti“. (pag. 1—14).

Loga nu face uz de întreg numărul de 43 literile chirile. Îi ajung și numai 37. ⁷⁾

Vocalele le numește litere *sunătoare*. Le subdivizează apoi în *sunătoare simple*, *limpede*: a, e, i, o, u, și *sunătoare năsoase*: â, â.

⁷⁾ La anul 1822, Loga e destul de reacționar în domeniul filologiei, când înaintașul său, banul Ienachiță Văcărescu, în 1787 folosește în gramatica sa numai 33. Gramatica lui Eiaide din 1828 are 29. A lui Iordache Goleșcu, din 1840, are 31. Singur numai în „*Palia de Orăștie*“, din 1882, sunt întrebuițate toate 43. Cnf. *Philippide* o. c. 46; I. *Manlin*, Gramatica istorică și comparativă a limbii române, Bucur., 1894, pag. 119 și 122; *Idem*, Curs elementar de literatură, Bucur., 1881, la Adaus pag. 90; Gh. *Ghibănescu*, Grafa Cirilică la Români, Bărlad, 1889, pag. 57—8; *Hodoș* o. c. 131; Gh. Gh. *Arbore*, Noțiuni de istor. liter. românești, Galați, 1886 pag. 17—18; Gh. *Adamescu*, Noțiuni de istor. limb. și literaturii românești, Bucur., 1894, pag. 50; Dr. Mihai *Gaster*, Originea alfabetului român, Bucur., 1885; *Romulus Ionașcu*, Sistemele ortografice. Bucur., 1894; Gr. *Lahovari*, Despre alfabetul român și ortografia, Bucur., 1867; Dr. *Siegescu* Iózsef, A román helyesírás története, Budapest, 1908; V. A. *Urechia*, Schițe de istoria literaturii române, part I, București, 1885, pag. 43. 45; I. *Nădejde*, Istoria limbii și literaturii române, Iași, 1896, pag. 407—411.

Față de litera *ă* (ân), carea nu există în alfabetul chirilic, zice Loga, că ar fi formată din un *i*, asupra căruia s'a aruncat litera *n*, ($\frac{n}{i}$) și așa caligrafii vechi au ajuns să o transformeze în *ă* (ân, în). *)

Poentăm îndată aci la început, că Loga încă încearcă, ca și Tempea, să formeze termeni tehnici gramaticali noi, dar e mult mai bizar în privința aceasta, ca Tempea, pe care, cum știm îl urmează în multe mai ales în terminologie!

Consonantelor, la rândul lor, le zice *nesunătoare*. Acestea sunt *buzoase*: b, v, m, p și f; *dințoase*: s, z, j, ț, c, ș, șt, x, ps; *limboase*: d, t, l, n, r; guturali, *gătoase*: g, ch, h.

Diftongilor le zice *cele alcătuite* și le subdivizează în *arătate*: ai, ei, ii, oi, au, oa, ău și *ascunse*: ea, iu, ia.

Urmează puține povețe de ortografie și fonologie: *ă* și *â* au sunet tâmp și nefiresc (pag 6); e dacă e la începutul cuvântului, sau dacă-i premerge vre-o vocală, se rostește muiat *ie*: iepure, foaie, viie. Asta e influență sârbească. Fonetica sârbească înmoaie pronunțarea în cazul similar; e se mai preface și în *ea*: pândesc, pândea scă.

La pag. 5—10 tratează despre *silabire* sau *slovenire* = silabizarea. Aici apoi spune, ce e propozițiunea = „*Încheietura* este vorba, care are înțelesul său deplin, Gheorghe scrie gramatica“.

Despre *period* spune: „*Period* se numește acea zicere, în carea mai multe încheieturi cu părțile așa legate sunt, cât una fără de alta nu se pot înțelege“.

Intonarea cuvintelor să fie potrivită cu fraza și sentimentul ce e cuprins în propozițiune; deci respectiva silabă va avea să capete intonația.

Interpuncțiunea: *coma* sau *opritoarea*, oprește tonul cât am putea zice un. *Opritoarea punctată* sau *semicolon*, oprește tonul cât am zice un doi. *Doce puncturi* sau *colon*, la aceasta ceva mai mult decât la semicolon stăm, apoi cele de aci următoare cu mai înalt ton le răspundem. La *punct slobozim* tonul, resuflăm mai mult.

*) V. A. Ureche, o. c. pag. 43. Abia în Biblia lui Șerban Vodă, din 1688, s'a început a se face deosebire regulată grafică între *ă* și *â*, dar totuși nu s'a ținut seamă totdeauna regula aceasta.

La semnul despărțirii -- îi zice *odichnitoarea*, la aceasta stăm mai îndelung, cât să aibă ascultătorul timp de a judeca despre cele până aci cotate. La semnul strigării îi zice *chiumătoarea sau minunătoarea*. La parentez, *cuprinzătoarea*. La ghilemele, *aducătoarea*. La steluță *, *arăătoarea*.

II. *Ortografia* (scrisoarea dreaptă) pag. 14-26. „Aceasta ne învață cuvinte cu literile ce se cuvîn lor, a le scrie; în silabe bine a le despărți și semnele cele desbinătoare drept a le întrebuința“.

Călcând pe drumul nemților, propune, să scriem numele cu inițiale mari. Voește, că sunetul obtuz, în corpul cuvântului, să se marcheze cu *ă*; iar la început cu *î*, în toate cuvintele de obârșie latină; așa adevă, cum se urmează azi.

Loga, ca toți contemporanii săi, ba și alți cărturari, până bine de curând, spuneau, că până la soborul din 1439, din Florența, noi am uzat de literile latine! Greșala aceasta au introdus-o la noi cronicarii: Miron Costin și Kantemir. Au primit-o Clain, Șincai și Maior.

Arată corect, că pe vremi sunetul închis *ă* eră întrebuințat și pentru *â*. Petru Maior e de părere, că *ă* nu-l au toți românii și că acum numai, tinde a scoate pe *ă*. Ar fi importat dela slavi etc. *)

Loga recomandă abandonarea formelor arhaice: *giune*, *gios*, *giude*. Să se zică și scrie: *june*, *jude*. Apoi să zicem *genunche* și nu *jenunche*.

Pe fețele 25—6 a operei din chestiune, ne învață cum să separăm cuvintele în silabe, când trecem cu scrisul de altă lature ori parte, cum să facem interpuncțiunea!

(Urmează)

*) P. Maior la introducerea Dicționarului de Buda, 1825, § 6, Despre *ă*, *â*. Vezi *Hajdû*. *Magnum Etymologicum Romaniae*, Bucur., 1887, vol. II, pag. 2195—2208. I. *Săimeanu* Istoria filologiei române, Buc., 1895, pag. 186—7. Dr. Stef. Pop, La istoria limbii române hănătene vechi, în rev. „*Orizontul*“ Cluj, 1906, Nr. 12, pag. 53—9. *Cipar* Arhiv. o. c. 118 și 725 și *idem* în Gramatica pag. 48 și 51 și Censt. *Diculescu* în anal. acad. rom. Buc. 1907, ser. II, tom XXIX, pag. 513—572 și 595—605, sub titlul originea limbii române. *Vocabulismul. Studii critice. Rezultate noue*.

Ș T I R I

Sf. Paști în Caransebeș. În ziua primă de Paști a pontificat la serviciul Învierii Domnului Prea Sfințitul Episcopul diecezan Dr. Iosif Tr. Badescu, asistat de protopresbiterii Andrei Ghidiu, Spiridon Șandru și de presbiterii Dr. Petru Barbu, Romulus G. Ancușa, Gheorghe Noaghea, Dimitrie Soceneanțiu și Liviu Cornean, precum și de protodiaconul Sabin Evuțian și de diaconul Martin Rădoi. Învierea s'a săvârșit la crucea din piața mare. Onorurile le-a dat o companie de soldați dela regimentul din loc, în frunte cu muzica militară.

La sfânta liturgie a pontificat iarăși Prea Sfințitul Episcop diecezan, asistat de aceiași preoți. La priceasnă păr. protopop A. Ghidiu a cetit prea frumoasa păstorală a Prea Sf. Sale. Cântările liturgice le-a executat în mod foarte frumos corul Reuniunii noastre de cântări, sub conducerea dlui prof. A. Sequens.

Vecernia a săvârșit-o păr. protopresbiter Sp. Șandru, asistat de preoții Gh. Noaghea și L. Cornean.

A doua zi de Sf. Paști a celebrat utrenia păr. protopop A. Ghidiu, asistat de protopresbiterul Sp. Șandru și preotul Gh. Noaghea.

Sf. liturgie din această zi a celebrat-o P. S. Sa păr. Arhiereu Filaret Musta, asistat de propresbiterii A. Ghidiu, S. Șandru, de preoții R. G. Ancușa, Gh. Noaghea și de protodiaconul S. Evuțian.

Investirea nouilor episcopi. P. S. Visarion Puiu și P. S. Iacob Antonovici, în ziua de 31 Martie a. c. st. n., au fost investiți cu putere episcopală de M. S. Regele, primul pentru episcopia Hötinului, iar al doilea pentru episcopia Dunării de jos.

Tot cu acest prilej s'a făcut și investirea P. S. Arhiereu Iustinian Teculescu, ca episcop al armatei având titlul de Alba-Iulia.

Investirea celorlalți patru noi episcopi se va face mai târziu, urmând să fie hirotoniți mai întâi întru arhiecei.

Sinodul eparhial al diecezei Aradului, fiind P. S. Sa Episcopul Ioan reconvalescent, a fost amânat.

Sfințirea monumentului ridicat la mormântul neuitatului Gheorghe Pop de Băsești, fostul președinte al partidului național și fostul președinte al măreței adunări din 1 Decemv. 1918 dela Alba Iulia, se va săvârși la 6 Mai a. c.

În vederea acestui act prios un comitet executiv, a lansat un apel călduros prin care Românii de pretutindeni sunt invitați a lua parte la înagurarea monumentului.

O nouă conferință de pace la Lausanne.

Reprezentanții guvernului din Angora au transmis înalților comisari aliați din Constantinopole răspunsul Turciei la condițiile de pace formulate de conferința experților din Londra. Nota Angorei acceptă invitația aliaților de a reincepe tratativele la Lausanne. Conferința se va deschide probabil la 1 Mai, până la sfârșitul acestei săptămâni guvernul din Angora va desemna pe delegații săi, cari vor pleca la Lausanne în frunte cu Ismed Pașa.

De astădată este vorba, ca la conferință să fie delegat din partea României dl D. Diamandy.

În atențiunea Onoratelor Oficii parohiale. *Greșală de tipar.* În păstorală arhierescă Nr. 58 Pres., trimisă Onoratelor Oficii parohiale din prilejul sfintelor sărbători a Învierii Domnului, s'au strecurat unele greșeli de tipar.

Pe pagina a doua, șirul 13 din jos în sus în loc de „vestesc“, să se cetească „socotesc“.

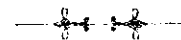
Pe pagina a treia, în alineatul al patrulea, șirul 8, în loc de „conducerea“ să se cetească „conlucrarea“; tot în acest alineat, șirul 9, în loc de „marea schimbată“, să se cetească „starea schimbată“.

Onoratele oficii parohiale sunt invitate, să introducă aceste îndreptări în păstorală la locurile cuvenite.

„**Candela**“, vechea revistă teologică și bisericască dela Cernăuți, a început să apară din nou sub direcțiunea și redacțiunea dlui prof. Dr. Vasile Tarnavski. Colaborarea dlor profesori dela Facultatea de teologie din Cernăuți: Dr. Vasile Gheorghiu, Dionisie Jeremijiw, Dr. Nicolae Cotlarciuc, Dr. Valeriu Șesan, Dr. Romul Căndea și Dr. Nicolae Cotos, este garanța cea mai bună, că această revistă „va expune principiile adevărate ale creștinismului și că va da o directivă sănătoasă vieții noastre bisericesti și morale“, adăpându-și cetitorii din izvorul inepuizabil al Sf. Scripturi.

Salutăm cu bucurie reapariția Căndelei și-i urăm viață lungă, ca să se poată cu adevărat pune în slujba cercetărilor științifice în domeniul bisericii creștine, ca astfel, lămurind prin știință, să poată contribui la reînnoirea și întărirea vieții religioase a neamului nostru.

O recomandăm cu căldură cetitorilor noștri.

Bibliografie.

Au apărut :

„Istoria școlii normale și a Institutului Teologic ort. rom din Arad“ de Dr Teodor Botiș. Arad, Librăria Diecezană. — Prețul 140 Lei.

Din străduințele spre lumină ale generațiilor dela sfârșitul veacului al XVIII-lea și începutul celui al XIX-lea din părțile apusene ale României și din concursul câtorva împrejurări norocoase s'au înființat în Arad două institute de învățământ: Școala normală și Institutul teologic ort. român, cari în cursul existenței lor de un veac, aici în bătaia aspră a influențelor dușmănoase nouă, au pregătit suflet de preoți și dascăli însușiți de nădejdea unui viitor mai bun, pe care-l trăim.

Eră o datorie față de trecutul nostru, care merită să fie desgropat și pus în lumina istoriei, a scrie trecutul acestor așezăminte de cultură și acestei datorii a satisfăcut acum dl director al seminarului din Arad Dr Teodor Botiș.

Recomandăm cu toată căldura această carte preoțimei și învățătorimii noastre și tuturor acelorora, cari au pietate pentru luptele noastre culturale din cele trecute vremi și dorința de a cunoaște aceste lupte. (P.)

Anuarul școlii civile pentru fete a statului român din Caransebeș pe anul școlar 1921-22, publicat de prof. Ienache Ionescu, delegat ca supl. al directorului detașat.

Anuarul școlii normale de stat pentru băieți și a institutului pedagogic diecezan ort. rom. din Caransebeș pe a. 1921-22, publicat de dir. Ilie Orzescu.

„Biserica Ortodoxă Română.” Seria II. Anul 41, Nr. 5 (503), Febr. 1923, București. — Abonamentul 100 Lei pe an.

„Candela.” Anul XXXIV, Nr. 1-2, Ianuarie-Februarie 1923, Cernăuți. — Abonamentul 100 Lei pe an.

„Adevărul Bisericesc.” Anul VI, Nr. 1, Martie 1923. — Este revista lunară a societății „Frăția” a clerului din eparhia Argeșului, care pe timpul războiului și-a suspendat apariția, iar acum a început să reapară din nou la Pitești sub îngrijirea pâr. lc. Petre Vintilescu. — Abonamentul 100 Lei pe an.

„Revista Teologică.” Anul XIII, Nr. 3, Martie 1923. Sibiu. — Pe an 50 Lei.

„Cultura Creștină.” Anul XII, Nr. 4, Aprilie 1923. Blaj. — Pe an 70 Lei.

„Crucea.” Anul I, Nr. 1, 1 Martie 1923, București. — Abonamentul anual 80 Lei.

Este organul societății anonime „Crucea”, înființată cu capitală nu numai ortodox național. — Promite, că va susține interesele culturale, economice și politice ale preoțimei și instituțiilor bisericii ort. rom. Apare de două ori pe lună.

„Noua Revistă Bisericească.” Anul V, Nrul 1-2 (Aprilie 1923). București. — Abonamentul 50 Lei pe an.

„Luminătorul”, revista eparhiei Chișinăului și Hotinului. Anul LVI, Nr. 7 (1 Aprilie 1923). Chișinău. — Abonamentul ?

„Ramuri — Drum drept.” — Anul XVII, Nr. 7 (1 Aprilie 1923). Craiova. — Prețul 5 Lei.

„Școala Bănățeană.” Anul II, Nr. 7 (1 Aprilie 1923). Caransebeș. — Organul „Asociației învățătorilor din Caraș-Severin.” — Abonamentul anual 100 Lei.

„Cosinzeana.” Anul VII, Nr. 6 (25 Martie 1923). Cluj. — Prețul 5 Lei.

„Transilvania.” Anul LVI, Nr. 3 (Martie). Organ literar al „Asociațiunii.” Sibiu. Prețul 10 Lei.

VARIETĂȚI.

Leac contra reumei.

Bavarezii, mai ales locuitorii dela munte și țărani, nu prea fac mare venit medicilor și farmaciștilor. Leacurile pentru diferite boale le liferează din belșug pădurea și câmpul. Țăranul bavarez și mai ales țărancă cunoaște bine toate aceste buruieni, din cari se fierb ceaiurile vindecătoare. Pe lângă acestea însă se bucura de mare trecere și cinste la norodul din Bavaria: cuptorul. El e, cum am zice, casa de cură a bavarezului împotriva blestematului reumatism. Ca un străjer stă cuptorul în preajma fiecărei case de țăran și pe lângă că coace pe seama acestuia pânea cea de toate zilele, mai servește și altor scopuri, alungă reuma din oase. Efectul cuptorului contra acestei boale nesuferite e uimitor. Chiar un medic bavarez scrie despre aceasta; el s'a convins personal de puterea vindecătoare a cuptorului. Un moșneag — spune medicul — încovoiat cu totul de ani și de dureri, care nici nu se putea mișca, așteptă până scoata nevaste lui pânea din cuptor și pe urmă se strecură cum pută înăutru și a stat mulțisor acolo, deși eră o căldură ca'n iad. A doua zi, când îl întâlni medicul din nou, moșneagul eră ca noulăscut, umbla sprinten și fără băț. Afurisita de reumă rămăsese n cuptor.

Bavarezii se văd a fi oameni foarte practici. Obiceiul de altfel e cunoscut în toată țara și întrebuințat cu succes. O rețetă bună aceasta și pentru alții, cari au încercat toate mijloacele. înzădar și au bătut drumurile băilor în fiecare vară. Cuptorul e fiecăruia aproape, nu costă nimic și mai ales e o cură plăcută pentru zilele reci de iarnă.

LEGATORIA

TIPOGRAFIEI DIECEZANE

— din CARANSEBEȘ —

primește spre executare

orice lucrări

atingătoare de

această Branșe etc., etc.

CONCURSE.

Pe baza ordinațiunei Ven. Consistor diecesan dđto 4 Iulie 1922 Nr 2092 B. ex 1922, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în Foaia Diecezană, pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa a III-a din *Mutnicul-mic cu filia Dragșinești*, protopresbiteratul Făgetului.

Emolumentele :

1. Una sesiune parohială constatatoare din 32 jugere
- 2 Un intravilan de 800 stânjeni
3. Stola uzitată.

În lipsă de casă parohială, alegândul paroh se va îngriji de locuință.

Doritorii de a ocupa acest post să-și substearnă resursele lor, conform regulamentului pentru parohii, adresate comitetului parohial din Mutnicul-mic, Prea On. oficiu protopresbiteral din Făget.

Recurenții sunt poftiți a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în sf. biserică din Mutnicul-mic, spre a-și arăta dexteritatea în cântare, tipic și oratorie dar numai cu prealabila încuviințare a protopresbiterului tractual și nici decum în ziua alegerii.

Mutnicul-mic cu filia Dragșinești din ședința comitetului parohial, ținută la 12 Februarie 1923.

Pentru comitetul parohial

George Garoiu

președ. com. par.

Ioan Lupulescu

not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Sebastian Olariu* protopresbiter tractual.

Nr. 904 B. ex 1923.

Acest concurs se publică pe lângă adausul, că pe baza alineatului ultim din § 29 al Regulamentului pentru parohii și pe baza decisului consistorial dđto 3 Martie și respective 12 Aprilie 1914 Nr 3053, ridicat și la valoare de concluz sinodal eparhial, prin concluzul Nr. prot. 33 ex 1914, se enunță obligamentul credincioșilor de a presta birul parohial, care este o parte legală a dotațiunii preoțești.

Caransebeș, din șed. consistorială a senatului bisericesc, ținută în 20 Martie 1923.

Filaret Musta m. p.

Arhieru, vic. episcopesc

Pe baza ordinațiunei Ven. Cons. diecesan dđto 4/VII 1922 Nr. 1981 B ex 1922, se escrie concurs pentru parohia II-a din *Rudăria*, vacantă după repausatul preot Dr. Ioan Sirbu, protopresbiteratul Mehadia, care parohie e de clasa III-a cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“.

Emolumente :

1. Sesiunea parohială de 32 jug. cad.
2. Optsute Lei (800 Lei) dela lada cultului ca leafă anuală.
3. Dările le va solvi alesul preot după toate venite.

Comuna nedispunând de locuință parohială, alesul preot se va îngriji singur de cortel.

Pe lângă slujba religioasă, alesul preot va avea să înmormânteze și boteze fără alte pretensiuni. Celelalte după uzul vechi din comună.

Recurenții, să-și trimită resursele lor conform re-

gulamentului, adresate com. parohial din Rudăria, Prea On. Of. protopresbiteral or. rom. din Mehadia. Doritorii de a ocupa acest post au a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în sfta. biserică spre a-și arăta dexteritatea în cele bisericesti și oratorie.

Rudăria, din ședința com. paroh., ținută la 11/III/1923.

Olimpiu Radulea m. p. **Clementă Dobren** m. p.

președintele com. paroh.

not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Ioan Pepa* protopresbiter.

Pe baza ordinului consistorial dđto 5 Decemrie 1922 Nr. 4514 B. ex 1922, se publică din nou concurs cu termen de 30 de la prima publicare în „Foaia Dieceznă“, pentru ocuparea postului de paroh în parohia vacantă de clasa II-a din comuna *Agadici*, protopresbiteratul Oravița Montană.

Emolumentele sunt :

1. Sesiunea parohială constătoare din 45 jughere pământ.

2. Un intravilan de 200 st.

3. Un extravilan de 1400 st.

4. Birul parohial și stola uzitată.

Nefiind casă parohială, alesul va avea să se îngrijească singur de locuință.

Doritorii de a ocupa această parohie să-și substearnă resursele lor, instruate conform statutului organic și regulamentului pentru parohii și adresate comitetului parohial, Prea On. oficiu protopresbiteral în Oravița.

Recurenții sunt poftiți a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în sf. biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cântare și oratorie.

Agadici, din ședința comitetului parohial, ținută la 2/15 Februarie 1923.

Martin Ilcan

preș. comitetului

În conțelegere cu mine: *Cornel Ștefan* adm. protopresbiteral.

PRIMA CASSĂ DE PĂSTRARE DIN CARANSEBEȘ SOCIETATE PE ACȚII

Convocare.

Domnii acționari ai „Primei Casse de Păstrare din Caransebeș S. P. A.“ sunt invitați la

Adunarea generală extraordinară

care se va ținea în Caransebeș la 7 Maiu 1923 st. n., la 4 ore p. m., în localitățile institutului.

ORDINEA ZILEI:

1. Alegerea a duor acționari pentru autentificarea protocolului.

2. Modificarea statutelor.

Caransebeș, la 11 Aprilie 1923.

DIRECȚIUNEA.

BANCA POPORALA

Institut de economie și credit ca societate pe acții în Caransebeș

Filiale: Bozovici, Teregova, Eșelnița

Prospect de Emisiune.

Adunarea generală a institutului nostru ținută la 8 Martie 1923 a decis urcarea capitalului de acții dela 1,000.000 Lei până la 3,000.000 Lei rezervându-și dreptul a fixa mărimea capitalului social în proporție cu subscrierile făcute și sumele incurse.

Pe baza acestui decis și în urma mandatului primit ne luăm libertatea a Vă oferi optarea respective subscrierea de acții din emisiunea V-a pe lângă următoarele condițiuni:

I. Acționarii vechi sunt îndreptățiți a opta pentru fiecare acție veche, 2 acții noi cu cursul de 100 Lei plus 10 Lei spese de emisiune.

II. Acțiunile neoptate, precum și acțiunile noi se vând din mână liberă atât la acționari cât și la neacționari cu prețul de Lei 125.— din care sumă Lei 100.— se vor adauge la capitalul societar, iar Lei 25.— după detragerea speselor de emisiune se vor conta în favorul fondului de rezervă.

III. Terminul pentru dreptul de optare precizat în punctul I se fixează până la 1 Iulie 1923 cu aceea observare, că acționarii, cari până la acest termin nu se vor declara și nu vor participa la subscriere își pierd dreptul de preferință.

Declarațiunea de optare, precum și însinuarea la acțiunile rămase neoptate, este a-se face pe pagina a 3-a. a acestui prospect.

Cu ocaziunea însinuării, sau cel mai mult până la 1 Iulie 1923 e a se solvi și rata primă 20 Lei de fiecare acție.

IV. Pentru plățirea prețului acțiilor se stabilesc următoarele modalități:

a) Pentru acțiunile optate în sensul punctului I

b) Pentru acțiunile subscrise în sensul punctului II

1. La subscriere de fiecare acție Lei 20.—
2. până la 1 August 1923 . . . " 15.—
3. " " 1 Septembrie 1923 " 15.—
4. " " 1 Octombrie 1923 . . . " 15.—
5. " " 1 Noiembrie 1923 . . . " 15.—
6. " " 1 Decembrie 1923 . . . " 15.—
7. " " 1 Februarie 1924 . . . " 15.—

1. La subscriere de fiecare acție Lei 20.—
2. până la 1 August 1923 . . . " 15.—
3. " " 1 Septembrie 1923 " 15.—
4. " " 1 Octombrie 1923 . . . " 15.—
5. " " 1 Noiembrie 1923 . . . " 15.—
6. " " 1 Decembrie 1923 . . . " 15.—
7. " " 1 Ianuarie 1924 . . . " 15.—
8. " " 1 Februarie 1924 . . . " 15.—

Acționarilor și respective subscriitorilor de acții le stă în liberă voe a solvi și mai multe rate deodată ori chiar și prețul întreg al acțiilor subscrise.

După sumele vărsate în Contul acțiunilor semnate, se va computa 8% dobândă.

Acei acționari cari până la 31 Decembrie 1923 plătesc întreg prețul acțiunilor semnate, se vor împărțși la întreaga dividendă ce se va fixa pe anul 1924.

V. Acțiunile noi se vor elibera numai după plățirea întregului preț de emisiune. Până atunci acționarilor li-se va extrada Certificat interinal, în care li-se vor cvita toate ratele solvite.

Pentru ratele de acții, cari nu se vor solvi la termin se va computa 8% interes de întârziere.

Acționarilor, cari n'au achitat la termin vr'o rată, li-se pune prin publicarea numerelor acțiilor respective în foile societății (§ 27 din statute) un termin de 40 zile, și dacă nici până la expirarea acestuia nu vor face vărsămintele recerute, atunci sumele plătite cad în folosul fondului de rezervă, iar titlurile de acții se anulează și sub aceiași numeri se emit alte titluri de acții. Anularea se publică. Acționarul rămâne responsabil față de Institut în înțelesul §§-lor 153 și 171 din legea comercială.

VI. Cu începere dela 1 Ianuarie 1925 acțiunile noi vor intra în toate drepturile și se vor bucura de toate favorurile acțiilor vechi.

Caransebeș, la 8 Martie 1923.

ANDREIU GHIDIU m. p.
președintele Consiliului de administrație.

I. TĂTARIU m. p.
director executiv.

Membrii Consiliului de administrație:

Dr. PETRU BARBU m. p.

ILIE SOCACIU m. p.

IOAN BOGOIEVICIU m. p.

ALEXANDRU BONA m. p.

DIMITRIE BEUCA m. p.

MIHAI COSTESCU m. p.

AUREL SPĂTAN m. p.